

Mannus Franken Herdenking

Verslag van de avond, door 'De Smalle Band' georganiseerd in samenwerking met het Filmmuseum te Amsterdam.

Vorig jaar 5 Augustus overleed Mannus Franken. Zijn naam is in Nederland verbonden met het begrip 'één der eerste Avant-Gardisten'. Hij was de oprichter van de 'Smalfilmiga' op 19 Januari 1931 en trachtte hiermee de amateur-filmers de weg te wijzen van de 'Filmiga', het brengen van de Avant-Garde film.

Franken heeft de 'Smalfilmiga' zich anders zien ontwikkelen dan hij zich had voorgesteld. Het werd meer een filmclub die voor iedereen gezellig was, dan dat men bewust de lijn der Avant-Garde volgde.

De Amsterdamse Filmclub 'De Smalle Band' organiseerde nu, in samenwerking met het Filmmuseum in Amsterdam een herdenking van Mannus Franken, op welke avond een aantal van zijn films gedraaid zouden worden.

Voor een volle zaal nam eerst de Heer W. Hulshof Poll het woord. In het kort schetste hij Franken's leven, waarin hij vooral tot uiting bracht de zeer bescheiden persoon die Franken geweest is. Nooit trad hij op de voorgrond, ook niet bij de door hem opgerichte 'Smalfilmiga'.

De Heer C. Boost memoreerde o.a. de betrekkelijk geringe waardering, die Mannus Franken in de vakwereld heeft ondervonden. Het heeft ertoe geleid dat Franken vooral door zijn films in Indonesië bekend is geworden. Eén van zijn grootste films is geweest 'Tanah Sabrang', in opdracht van het Nederlands Indisch Gouvernement. De ironie van het lot wilde, dat in deze eerste grote opdracht geen enkele snelle filmische beeldwisseling mocht voorkomen en dat het verhaal zich eenvoudig en zonder effecten moest afspelen. De film was immers bedoeld voor de Inlandse bevolking, die niet getraind was in het zien van films. In het hierna vertoonde programma kregen we allereerst 'Jardin du Luxembourg' te zien. De film die hier draaide was geen origineel. Ergens was een zeer slechte copie gevonden, onvertoonbaar met honderd lassen, gescheurde perforatie en verregend. Van deze copie is, na regeneratie van het origineel, een negatief gemaakt, waarvan de afdruk deze avond

vertoond werd. Het resultaat was zeer behoorlijk, al mochten we natuurlijk niet de hoogste eisen stellen wat de gradatie betreft.

Over de film zelf: Een sympathieke film, geestig, met goede opname-standpunten en verrassende wendingen. De film toont ons van die dagelijkse dingen en gebeurtenissen op een zeer boeiende en onderhoudende manier, zodat wij ons geen ogenblik vervelen. De film ligt qua mogelijkheden geheel binnen het bereik van de amateur, alleen... het zien van de onderwerpen is het enige verschil....

Wellicht zijn er onder het publiek mensen geweest, die grotere wonderen verwacht hadden. Wij mogen echter nooit vergeten, de films te zien in de tijd dat ze vervaardigd werden. Een close-up van spattende regen, voeten die een trap oplopen, en dergelijke details waren in 1927 zeer bijzondere opnamen, volkomen afwijkend van de normale regels. Door de vakwereld zijn deze Avant-Garde vondsten overgenomen en zo zijn ze algemeen bekend geworden, maar dat gebeurde pas jaren nadat ze door de Avant-Gardisten waren toegepast.

'Chanson Sentimentale', een kort filmpje, geïnspireerd op het verschijnen van de radio en 'De Trekschuit' waren films, waarin een bepaald gegeven was uitgewerkt op een zeer persoonlijke manier. Vrijwel geheel in close-up werd om een onderwerp een verhaal gegeven.

'Schip in Nood' was gemaakt in opdracht van de N.Z.H.R.M. Van deze film zagen wij enige fragmenten. Ook hier moeten we bedenken dat deze film al twintig jaar oud is. Anders zijn we gauw geneigd de film een gebrek aan raffinement te verwijten.

Over 'Tanah Sabrang' schreven we reeds; de film ontspint zich in een kalm tempo en het hier vertoonde laatste deel maakte naar onze Europese maatstaven een wat langdradige indruk. De film was echter voor de Inlanders gemaakt en als zodanig voldeed hij volkomen aan alle eisen die gesteld waren. Franken's films zijn ook nu nog in Indonesië zeer gewild!

'4e Klasse Retour'. De geschiedenis van een treintje ergens in de Indonesische binnenlanden. Ook hier weer hetzelfde

beeld als in de oudere films (deze was uit 1948): een sympathieke geschiedenis, op prettige wijze een aantal gewone dagelijkse gebeurtenissen voor de camera gebracht. Een aangename verteltrant, rustig en boeiend. Echter gecombineerd met een prachtige technische kwaliteit en een schitterende gradatie van het moderne materiaal.

Tenslotte kregen we nog een kort bedrijfs-filmpje te zien. Hier werd op duidelijke

en geestige wijze getoond, hoe een journaalfilm, opgenomen door Multifilm Batavia, tot stand komt. Een film, die eigenlijk best eens in de normale bioscoop mag lopen.

De herdenkingsavond heeft bij de aanwezigen ongetwijfeld niet nagelaten indruk te maken; de nagedachtenis van wijlen Mannus Franken is op waardige wijze geëerd.

K. B. N.